

סליחות

במשמעותן הפנימית על פי
פנימיות התורה וחכמת הקבלה

עפ"י דברי הרב אדם סיני שליט"א
מתוך ספרו "התורה האדם ומה שביניהם"

אנו פותחים את הסליחות באומרנו - "בן אדם מה לך נרדם קום קרא בתחנונים", נפרש מעט את המילים.

בן אדם - אדם מלשון אדמה לעליון. האדם פונה לעצמו מתוך ראיית גדלות האני האמיתי שלו, מתוך ההחשבה העצמית של הקשר שלו עם בורא עולם, מתוך הידיעה שבצלם אלוקים ברא אותו. **אני דומה לעליון וזה מחייב אותי.** על האדם לדעת שאחת הדרכים להתעורר ולהדמות לעליון, היא על ידי שימוש בדמיון, על ידי שיכנוע עצמי שהוא דומה לעליון. אומר האדמו"ר מרוז'ין, על הפסוק "קדושים תהיו כי קדוש אני", אם יגיד אדם לעצמו קדוש אני, אז המון מעשים ומחשבות שאינם טובים הוא לא יעשה. רק מעצם כך שאדם מדמה לעצמו שהוא קדוש. אם אני נבראתי בצלם, אני לא יכול לעשות כל דבר. התדמית שאדם ייצור לעצמו שנוצר בצלם אלוקים, יגביל אותו מלפעול דברים מסויימים. אני אפעל לפי מה שהבורא רוצה להוציא ממני.

אומר הזוהר, "אתם קרויים אדם ואין אומות העולם נקראים אדם". משמעות של אדם היא מחייבת, יש איש, גבר, ועוד שמות, אך אדם מיוחס רק ליהודי. החשב עצמך כאדם.

מה לך נרדם - נרדם בנוי מב' מילים. נר- דם. נר היא נשמת האדם, היא המייצגת את האדם שבאדם. דם הוא מלשון דממה. נרדם הוא בחינת הנשמה הנמצאת בדממה במדרגת הדומם, ללא חיות.

זאת אומרת, שעל האדם לראות שנשמתו היא בדממה. ועוד, מ"ה בגימטריה אדם, והבחינה הזו היא נרדם אצלך, אתה לא רואה מה שהבורא מבקש ממך. האדם לא רואה שהנר הוא במצב דומם.

אז לאחר ב' ההבחנות הללו, שאני רואה שאני אדם, אך שאני עדיין במדרגת דומם, עלי לפעול:

קום - קום הוא מדרגת גדלות. **ישנם ג' מצבים לאדם כנגד עיבור, קטנות וגדלות** (ובחכמת הקבלה - עיבור יניקה ומוחין). שהם בהתאמה שכיבה, ישיבה ועמידה. הלשון קום מורה על ציווי לאדם שבכל אחד מאתנו, לבוא למצב הגדלות שלו, למצב האדם שבו, שהוא מצב הגדלות, ומשם, מתוך הגדלות לקרוא אל אלוהיו.

קרא - קריאה היא אל מקום רחוק. בנויה היא מב' אותיות השקר.

הק', רגליה יורדות מוות, אל מקום הקליפות. אות המייצגת את האנוכיות, את קיום הקליפות, ואינה גרועה כל כך, שכן הקליפה שומרת גם על הפרי עצמו.

הר' מלשון רשע, אות המייצגת את הגאווה. וכאן יש בעיה גדולה, שהר' גורמת לשכלול הקליפות, במקום לשכלל את הקדושה. הקליפה משתכללת בעיקר על ידי הגאווה, ולכן התיקון הראשון יהיה ביטול הגאווה, ביטול הר'.

ב' מידות אלו האנוכיות והגאוה, הן המידות העיקריות עליהן צריך האדם להתגבר, שכל המידות האחרות תלויות בהן, כלומר, אין מידה שהיא מקולקלת מצד עצמה, אלא השימוש בכל המידות בצורה של אנוכיות וגאוה היא שהופכת אותן למידות רעות. כנגדן יש את מדרגות הקדושה של יראה ואהבה. היראה שהיא כנגד הגאוה היא התחלת הדרך ("ראשית חכמה יראת ה'"), בלי יראה אין קדושה. לאחר מכן, צריך להגיע לאהבה.

בסוף המילה "קרא" במקום רחוק ממך נמצאת הא', אלופו של עולם, אי אפשר לשמוע את הא', היא רק נמצאת שם ולא מתנגנת.

אין קריאה אמיתית יכולה לבא, אלא ממקום השפלות של האדם, אל בורא עולם. כאשר האדם רואה את קטנותו מחד, ואת גדלות הבורא, מנגד, משם יכולה לבא קריאה. ללא מציאות של ב' קצוות אלו – כמה אני קטן לעומת הקב"ה שהוא גדול, אי אפשר לקרא באמת. ואנו אומרים "קרוב ה' לכל קוראיו", ומהו התנאי? אומר הרב"ש (רבי ברוך שלום, בנו בכורו של מרן בעל הסולם), למי שקורא באמת. אם אדם קורא בשקר, עם הק' והר', עם האנוכיות והגאוה, אז ה' לא קרוב אליו, אלא למי שקורא אליו עם מידת האמת, מתוך זה שרואה את קטנותו לעומת גדלות הבורא.

איך צריך לקרוא?

בתחנונים - ולא מתוך גאוה, אלא מתוך שפלות רוח, מתוך יראת

הרוממות, מתוך הידיעה הברורה שכל תפקידך בעולם הוא לשרת את הבורא. **מתוך שאתה קטן והבורא הוא גדול**, והרי קטן מטבעו להתבטל בפני גדול. הוא החונן לאדם דעת, הצריכה להיות כפופה אליו יתברך.

כך אנו מתחילים את הסליחות, ועל האדם לראות מהו הביקוש בסליחות? מדוע יש לומר סליחות רבות כל כך? זמן רב כל כך? למה צריך להתכונן בסליחות? למה צריך להכין את הנפש בסליחות? על מה באה הסליחה?

אחרי מה אתה רודף?

הסליחה של האדם באה כדי ליצור סדר נפשי חדש. במהלך השנה, אנו רודפים אחר דברים שאם נעצור לרגע ונתבונן עליהם נראה שאין אלה הדברים שאנו רוצים באמת. אם היו אומרים לאדם "אתה מוכן שיהיה לך רק את הדבר הזה?", ודאי שהאדם היה מסרב לכך. האם היית מוכן להיות מיליונר, אך בלי משפחה או חברים? ודאי שלא. וכך כל תאוה ותאוה, אם היינו מבודדים אותה, ובודקים האם אנו מוכנים לחיות בשבילה ורק בשבילה, היינו רואים שלא! שאנו לא רוצים את הדברים אחריהם אנו רדופים, אך נוצר לנו בלבול לגביהם. ואנו שוכחים לשאול - **ועל האדם לשאול, כפי ששואל בעל הסולם בהקדמה לתלמוד עשר הספירות - לשם מה אני חי?**

זהו אחד הדברים החשובים שבשבילם בא חודש אלול, לשאול בשביל מה אני חי, בשביל מי אני חי? לעצור ולעשות סדר, סדר

נפשי חדש. לצאת ממצב הרדיפה הכוזבת, השיקרית, ולהגיע לאני לדוד ודודי לי. דהיינו, שכל האני שלי, שכל התשוקה שלי, תהיה לדודי דווקא, לקב"ה.

השינוי העיקרי צריך להראות בדברים אליהם אנו משתוקקים. **אדם צריך להשתוקק אל הנצחי**, וגם אם בכל השנה האדם לא שם לב לדברים הנצחיים, בחודש אלול עליו להשתדל כן לשים לב אליהם, לבדוק מה היחס בין ההשתוקקות שלו לדברים הבטלים, לעומת ההשתוקקות שלו לדברים הנצחיים. בטומאה, אנו רואים שהמאמץ לקראת הדבר אינו מורגש, כיוון שהאדם מצפה להנאה הזו. כמה אתה מוכן להתאמץ לאוכל טעים לעומת מאמץ להתפלל במניין? עד שלא תהיה השתוקקות בקדושה, עדיין לא תהיה תשובה שלמה, כי אנו מוכרחים לקחת את ההשתוקקות שנפולה בין הקליפות ולהוציא אותה משם ולהביאה אל הקדושה. **חייב אדם להשתוקק לקדושה**. וכמו שאמרנו בתחילה, ה' עונה למי שקורא באמת, והיכן שאתה מצוי, שם אתה תהיה, אם תרצה ספר צדיקים, תהיה בצדיקים, ואם ברשעים ברשעים.

וכמו שאבן לא באה לשרת אבן וצומח לא בא לשרת צומח, גם האדם, לא בא לשרת את כל האנשים כמוהו. לא זה תפקיד האדם במציאות. לעיתים גם זה נצרך, אך לא כמטרה. אין האדם בא לשמש את הבהמה שבתוכו, כמו שלא יהיה מטרת החמור לשרת חמורים בני גילו. **האדם בא לשמש את הבורא. לא באת לעולם להיות עו"ד או סנדלר המשרת אחרים, לא זה תפקידנו במציאות.**

ריכוז בעצמי

דבר נוסף שעל האדם להדגיש בחודש אלול הוא היציאה מהאגוצנטריות, מהריכוז העצמי, מהרצונות העצמיים שלו, מהרצון שלו רק לקבל לעצמו, רק לראות את עצמו וכיצד הוא מתקדם, לעצור מזה ולהתחיל לראות מה הבורא רוצה ממני, מה חשוב לקב"ה, איך הוא היה רוצה שאני אחשוב, מה הוא רוצה שאני אגיד. **להתחיל לחשוב עליו - ולא עלי.**

כדי להתחיל לצאת מעצמי, חייבים לעבוד בהתבטלות. ללא התבטלות, אי אפשר לעשות שינוי. בלי לוותר על מקומי, לראות מה לא בסדר ולבא לאני חדש, לא נתפתח ולא נצא מהריכוז בעצמנו. המעבר חייב להיות קודם כל ביכולת שלי להתנתק מעצמי, ואז לבא למקום החדש. כמו שכתוב "לא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא" וכי אז מה אם קרוב הוא? זה קרוב מדי, אתה צריך הכנעה גדולה מאוד של המדבר, לוותר על החיות, על ההנאה, על הידיעה, לוותר על המצב שהיית בו קודם ולבא למצב החדש.

לכן מדבר זה מדרגת מדבר, כי למרות חוסר החיות הגדול שיש בו, רק ההליכה בו תביא אל מקום החיות, אל ארץ ישראל. אדם צריך להסכים לוותר על החיות, אחרת הוא לא עושה תנועה אמיתית. רוב האנשים רוצים להחזיק את החבל בשני קצותיו. להמשיך להנות מן האנוכיות והחיצוניות, וגם להיות אנשים רוחניים, רוצים את הרוחניות להנאה הפרטית שלהם, לעוצמה, לכסף, לרפואה, והם, עדיין לא מתחילים בכלל את עבודת ההתבטלות. הנאה זה דבר אמיתי, אבל צריך לראות מהיכן באה

הנאה זו. **אסור לקבל הנאה במקום שלא תיקנתי את עצמי** בו, כי הרי מטרת הבריאה היא כן לקבל את הנאה, מי שלא נהנה בחיים חוטא. לא להנות זה חטא, רק אין לנו בררה לחטוא ולא להנות, כי אנו נהנים מהחטא. יש את תיקון הבריאה, ששת אלפים שנה, שבזמן הזה **אנו מתקנים את צורת הנאה**, כדי לא לקבל את הנאה בלי קשר לבורא, כי אחרת אנו לא נאהב את הבורא, צריך את הקשר עם הבורא כדי להגיע לאהבה. רואים שהאדם נאלץ לעבוד גם בדברי העולם הזה, ומתלכלך בחטאים הקשורים לעולם הזה, מתמודד עם אנשים ומצבים שהוא לא תמיד רוצה בהם, והם מביאים על האדם מציאות שבה הוא לא לגמרי נקי מחטאים. **לכן באלול, על האדם להמלט מההתעסקות בעולם הזה**. גם להתעסקות זו יש חשיבות רבה שכן היא מהווה את נקודות המגע של האדם עם מה שטמון בתוכו, בפנימיותו, מעין אימון ומפגש עם הנקודות האנוכיות שבו. למשל, אדם רואה מכונית, בית, ומתאווה אליהם, וכך המציאות מאפשרת לאדם להתמודד עם רצונות שהם פחות טובים ולהתגבר עליהם. המציאות **החיצונית של העולם הזה מגרה את פנימיות האדם ועל כן מהווה את מקום האימון האולטימטיבי ליציאה מהאנוכיות**, מהרצונות העצמיים. אבל כאמור, בחודש אלול, יש להתרחק מכל זה, ולזכור שהאדם נברא לצורך הבורא.

ספר צדיקים וחסידים?

הסליחות באות כדי שנצליח ליצור הכנה לקראת ראש השנה, יום הדין. הלא אנו נבוא ונגיד "אבינו מלכנו כתבנו בספר צדיקים

וחסידים", ושואל על כך הרב"ש, מה, אנו משקרים לקב"ה ח"ו?! כתוב אותי בספר צדיקים?! הרי אדם יודע שלא היה צדיק כל השנה?! מה עובר בראשו של האדם כאשר הוא אומר את המשפטים הללו? למה אדם מצפה מהקב"ה, שלא ישים לב למה שקרה במהלך השנה?

ותשובתו הנוראית של הרב"ש, יש לשים לב אליה במאוד מאוד, שהיא משנה את כל תפיסת מציאותנו - **לא הבורא מחליט, באיזה ספר אנו נכתבים! האדם מדבר עם עצמו!** אנחנו צריכים להחליט באיזה ספר אנו רוצים להכתב! כאשר אדם אומר שהוא רוצה להכתב בספר צדיקים וחסידים, ז"א שהוא מבקש, שהוא לא רוצה להנות יותר מן האנוכיות: "הקב"ה, עשה שלא אהנה יותר מהתאוות אם אפעל אותן", "תן לי להנות רק מן הקדושה", "תן לי להנות מלימוד התורה", "תן לי להנות מהתפילה, מהמצוות! וכל דבר אחר שאעשה, אל תיתן לי להנות מכך". והלא, אנו נבוא לראש השנה, ונבקש להרשם בספר צדיקים וחסידים ועל כן ברור שדבר כזה מחייב הכנה מוקדמת.

לא ייתכן שנגיע למשמעות העמוקה של "להכתב בספר צדיקים וחסידים" ללא הכנה מספקת וראויה, אין שום סיכוי שהביקוש הזה יבוא ממקום אמיתי. אין שום אפשרות שבאמת נרצה להכתב בספר צדיקים וחסידים ועל כן הדבר מחייב הכנה עמוקה, שכן **ככל שהדבר חשוב יותר, כן מחייב הוא הכנה גבוהה יותר**. ככל שהשכר גבוה יותר, היגיעה כלפיו צריכה להיות חזקה ומשמעותית. חייב שחודש אלול לא יעבור ככל חודשי השנה. **לכן יש להקפיד בחודש זה ללמוד תורה יותר**

מכרגיל. ומדוע? כיוון שהתורה מכוונת את נפשו של האדם אל המקום הנכון, אל הרצונות הנכונים.

כיצד בונים סליחה?

בסליחה, עלינו לזהות קודם כל מהי נקודת החולשה השורשית של האדם. לכל אחד יש איזושהי נקודה שהולכת ומסתעפת לכל מיני תופעות, ורואים את הנקודה הזו בכל מיני מציאויות. חייבים לקשור את כולן לשורש שממנו יוצאים כל הענפים. צריך לראות מהו השורש שבגללו אני פועל את כל הפעולות. צריך לחדור פנימה אל הנקודה השורשית שממנה יוצאות כל ההסתעפויות, ויש שורש כזה, שממנו יוצאות כל הטעויות. חייבים לנבור חזק, עד שמוצאים את הנקודה הזו.

חייבים בחודש אלול לחקור אחר נקודה זו, אחר החולשה הזו שממנה נובעים כל הפרטים השליליים.

לאחר זיהוי נקודת הכשל השורשית, על האדם להתבונן על המציאות בצורה אחרת. אנו מסתכלים על המציאות כדבר מחייב, ולעיתים אנו תוהים מהי האמת, מהי המציאות האמיתית. האדם כמעט ולא אומר לעצמו, כפי שאומר הרב"ש, **שהאמת היא לא מה שיש במציאות, אלא מה שבמציאות שמקדם אותי אל המטרה.** נניח שואלים אדם, תגיד, הכוס נמצאת כאן בחדר? אם יראה את הכוס יגיד כן! והרב"ש אומר, לא כך! אם זה מקדם אותך שהכוס נמצאת כאן, אז היא כאן, ואם זה לא מקדם אותך שהיא נמצאת כאן, אז היא לא כאן. אבל, מה זה אומר שהיא לא כאן? הרי אני רואה את הכוס מונחת כאן? אלא

שצריך לעקור את זה מהנפש, לתפוס מציאות חדשה, צריכים לקנות מצב נפשי חדש, בו הכוס לא קיימת מבחינתי אם אינה מקדמת אותי אל מטרתי, לאהוב את ה'.

לאחר שתופסים את המציאות כדבר שמקדם אותי בלבד, על האדם לראות ג' דברים אותם באה הסליחה להאיר:
א. אני לא מכוון לדבר הנכון בחיים. אנו רוצים רוחניות, אנו רוצים להגדיל את נשמתנו אנו רוצים קדושה, ואת כל החיים אנו מכוונים למשהו אחר לגמרי, וזאת כי שולטים על רצונותינו. אנו מוכרחים בחודש אלול, בזמן הסליחה לעשות סדר, למען מה אני חי.

לא ייתכן שאדם יחיה 24 שעות ביממה, ללא שיקדיש זמן לקדושה, כל אחד על פי מדרגתו.

אדם אומר "אין לי זמן", ועל כך כבר אמר הרב"ש לתלמיד שהחסיר שעור: "סימן שהיו לך דברים יותר חשובים ממני". ואפילו אם היינו מקדישים זמן מועט ביותר למחשבה מה הבורא רוצה ממני, היינו תופסים כיוון אחר לגמרי.

ב. לצאת מן האגו הגדול. כולנו מצויים בעומק הגאווה שלא מאפשר את החיבור, בין אנשים וביננו לבין הבורא. ככל שנבטל את עומק הגאווה והאגו, נוכל להיות ביותר חיבורים. כי הבורא אומר "אין אני והוא יכולים לדור במדור אחד", אומר בעל הסולם, "גבה עיניים ורחב לבב - אותו לא אוכל" הבורא לא יכול לעזור לאותו אחד שהוא גבה עיניים ורחב לבב. לכן הסליחות באו כדי להוציא אותנו מהאגו הזה, להראות מי הוא השולט, שנזכיר לעצמנו מי בולט במציאות, מי נותן את השפע, מי הוא זה שאנו

באים לפניו ביום הדין. **עם האגו הגדול, לא נצליח להשיג כלום.**

ג. חשבון נפש עמוק. יש דברים שהצלחנו לתקן במשך השנה, ויש דברים שלא. ואדם חייב לראות, מה תיקן, מה לא תיקן, מה אפשר לתקן כרגע ומה לא. לעשות סדר שלם, לראות מה לקחת על עצמי, על מה לעבוד בכל תקופה, ממש כמו תוכנית עסקית, מסודרת, למען הצלחת העסק, והרי אנו באים לעשות עסק רציני פה, עם הנשמה, ואנו לא חושבים יותר מ 2 דקות על כך לפני ראש השנה! **חייבים שתהיה תוכנית מדוייקת, מפורטת, כדי שנהיה מכוונים יותר.**

סליחה, טעיתי

המושג סליחה, נשמע כהודאה בטעות. אך מה זה אומר? סליחה על דבר פשוט, יכולה להתקבל, למשל אם מישהו דרך עלינו, קל לנו לסלוח לו, אך אם מישהו היה פוגע לנו ברגל ח"ו, גם היינו סולחים לו? האם זה מספיק לומר "סליחה"?

כשאנו אומרים סליחה למישהו, האם משהו משתנה? האם הרגל תחזור למצבה הקודם? התשובה היא, שלא צריך להחזיר את הרגל למצבה הקודם. לנו, אין מה להחזיר לקב"ה. **בסליחה אנו צריכים לשנות משהו בנפשנו.** כמו תמיד, הפעולות הן בגשמיות, אבל התוצאות צריכות להיות בנפש. בנפש אפשר לתקן שכן בנפש אין עבר הווה עתיד, תיקנת משהו, תיקנת לנצח. קילקלת, קילקלת לנצח. לכן, צריך הבטה חדשה על מה

שקרה בעבר. אפשר להסתכל בצורה אחרת לגמרי על העבר, והדבר תלוי בכיצד אנו מתייחסים למציאות.

אנו מבקשים לראות את הסליחה מתוך כוח ולא מתוך חולשה. סליחה אומרת שמשוהו בנו לא בסדר, אך אין זה אומר שאין לנו כוח, שאין לנו דימוי עצמי גבוה של יהודי. אם לא נדע את חסרונותינו, ממילא הם יטפחו על פנינו, לכן **חשוב לגלות את החסרונות, על מנת שנוכל לתקנם. ואם הקב"ה נתן לנו את הכח לקלקל, וודאי שנתן לנו גם כח עצום לתקן, וכגודל הקלקול, כך עוצמת התיקון, ועל כן אדם צריך לשמוח מאוד.**

ועל פי זה נבין שהסליחה באה לכייל את נפש האדם למטרה, לתפקידו בחיים, המתבטא בשתי נקודות תפיסה עיקריות, הוא לא חמור שבא לשרת חמורים, אלא הוא אדם שבא לשרת את קונו, והדבר השני, הוא שאני צריך להגיע לבורא בדרך של אהבה, ואלו הן האמונות הבסיסיות של האדם. ואיך נגיע אליהן מן הסליחה? על ידי יציאה מהאגוצנטריות. הסליחה מראה לי מה בסדר ומה לא בסדר, על ידי כמה אני מרגיש את מציאות הבורא בעולם, וכמה אני מבין את תפקידי בעולם. ולא בסדר ולא בסדר על פי חשבון הבנק שלי או תוצאות בדיקות הדם.

מהו החטא?

מישהו שאינך מכיר פונה אליך ברחוב ומתחיל לבקש "סליחה סליחה", מיד תחשוב שהוא משוגע, הרי אתה לא מכיר אותו כלל וכי מה הוא חטא נגדי? הסליחה צריכה להיות בהתאם לפגם, הסליחה צריכה להיות מבוססת על איזשהו חטא, ויש

אנשים שלא יודעים בכלל מה חטאם! ואם לא יודעים אלו את חטאם, על מה בדיוק יבקשו סליחה? **ומה זה חטא? מלשון להחטיא את המטרה.**

אז איך נדע אם החטאנו את המטרה, אם אין לנו בכלל מטרה?! אם אנו לא יודעים מה מטרת חיינו?! האם המטרה שלי היא בעולם הזה, או בעולם הבא? האם המטרה שלי היא להיות רופא או עו"ד? שיהיה לי הרבה כסף? או שהמטרה שלי היא במקום אחר בכלל, בנקודה נצחית בתוכי פנימה. **אם אדם יודע מה מטרתו, רק אז הוא יוכל לדעת אם הוא חטא או לא.** יש לנו מטרות מזדמנות ומשתנות על פי מה שמצופה מאיתנו מהחברה, או מהסובבים אותנו, החשק או האופנה, ויוצא מזה שבכל פעם החטא שלנו הוא אחר ותלוי במה שאחרים מצפים מאיתנו, ואנו חשים אשמים בגלל שאחרים רואים אותנו כאשמים, וזה מתסכל מאוד לא לחיות את החיים שלך, וזהו החטא הגדול ביותר.

האדם הוא פנימיותו, ושם נמצאים החטאים. החטא הוא תזוזת הנפש שאינה מכוונת למטרתה. לכן על האדם לשאול את עצמו טרם הסליחות, מה חטאי, היכן פגמתי, באילו תחומים החטאתי את המטרה, **ואם אדם עושה חשבון נפש זה וכואב מאוד את החטאת המטרה, אז הוא יכול להתחיל לבקש סליחה.**

החטא הוא לא האדם

אל לנו להזדהות עם החטא, עלינו להבין שאנו לא החטא, שהוא כמעין מסע שניתן להסירו בניעור כתפיים. אל לנו לומר לילד אתה לא בסדר, אלא אתה פועל שלא בסדר, אל תדביק תוויות של ילד רע. מולבשים עלינו מעשים רעים, לכן עלינו לשנות תדמית, להתרגל לומר לעצמנו שאנו טובים. אל תסכימו ללשון הרע על עצמכם, הלא אנו בני מלכים! החטא הוא נספח, הוא לא האדם. כאן מתחילה העוצמה של האדם, לומר שאני טוב. וכדי להתחיל עם זה צריך כח של התבטלות. צריכה להיות הרגשה קצרה מאוד של "אני לא בסדר", כי אני בן מלך. אם זה רק כתם, אז קל להוריד את הדבר וקל לי לגשת לתיקון. אבל אל לנו להסתיר את הקלקול, כמו מישהו שיבוא לשען ולא ירצה לגלות לו מה לא בסדר בשעון, או מישהו שיתבייש לומר לרופא מה מחלתו. אבל אם מישהו לא רוצה לתקן, אז באמת לא נעים לו לומר מה הקלקול, מה החטא. אם אתה רוצה להיות בריא, זה טבעי שנאמר לרופא במה אנו חולים. אם אדם רוצה לתקן, אז צריך להעריך אותו מאוד, **צריכה להיות שמחה גדולה מאוד שהאדם בא לתקן.**

סוף מסלול

אם כן, תפקיד האדם בעולם לשרת את בוראו, ואם הולכים דרך מטרה זו אפשר לבדוק את עצמנו, האם אנו חוטאים או לא. ולכן צריך לעשות מאמץ לקראת סוף המסלול, לקראת תשרי,

לפני המאזניים, בישורת האחרונה לפני המבחן, רגע לפני המבחן, כמו שתמיד לומדים הכי הרבה לפני מבחן, זה בדיוק הזמן להכין את עצמנו, לראות מה בסדר ומה לא בסדר. האם הנפש שלי בסדר? יש בה סדר נכון? הרגש במקום הנכון, השכל במקום הנכון? **כאשר אדם רוצה לתקן, הוא צריך לראות מה מקולקל, ולהעזר ב"בעלי מקצוע" שהתמקצעו בתיקון.**

צריך לייצב את עצמנו לפני רגע המשפט, עם עבודה מסיבית של התבוננות, ולא רק לצעוק את הסליחות, אלא להסתכל על המציאות היותר נצחית, ועל הנקודות שאותן אני צריך לתקן, וזה יתן לי את האפשרות להגיע לשלמות הזו שמצד אחד הבורא הוא נצחי ועליון ואין לנו בו תפיסה ומצד שני אנו באנו לפה רק כדי לשרת אותו והשרות שלנו אותו יוכל ליצור שלמות של בורא ונברא ורק באופן הזה נוכל לקבל את האור האלוקי.